

Stiftelsen Østfoldforskning

Prosjekt

Norsk Potetkompetanse (NPK)

**Utarbeidet av
Stiftelsen Østfoldforskning
(STØ)**

på oppdrag fra

Planteforsk

**Forfattere:
Fred Callisen
Carsten Arnt-Jensen**

**Stiftelsen Østfoldforskning (STØ)
OR 14.04
10.12. 2004**

RAPPORTFORSIDE

Rapportnr: OR 14.04	ISBN nr: 82-7520-526-3 ISSN nr: 0803-6659	Rapporttype: Oppdragsrapport
Rapporttittel: Norsk Potetkompetanse (NPK)		Forfatter(e): Fred Callisen Carsten Arnt-Jensen
Prosjektnummer: 381400	Prosjekttittel: Norsk Potetkompetanse (NPK)	
Oppdragsgiver(e): Planteforsk, ÅS		
Oppdragsgivers referanse: Harald Lossius		
<p>Sammendrag:</p> <p>Mandatet var å utarbeide et konkret forslag om etablering og organisering samt forslag til finansiering av et kompetansesenter for potet.</p> <p>Det er oppslutning om forslaget blant aktører i bransjen.</p> <p>Kompetansesenteret skal koordinere eksisterende kompetanse og formidle behov for ny kompetanse. Plan for oppgaver og aktiviteter ved kompetansesenteret er beskrevet, samt skisse til en finansieringsplan på kort og lang sikt.</p> <p>Styringsgruppen er av den oppfatning at det vil gi betydelige synergieffekter ved en koordinering og strukturering av de eksisterende tilbud om kompetanse innenfor potet. Samtlige aktører som forprosjektleder og styringsgruppen har vært i kontakt med har gitt uttrykk for interesse for dette.</p> <p>Styringsgruppen har gjennom sitt arbeid anstrengt seg for å komme fram til konsensus. Gruppen har gjort betydelige justeringer i prosjektet for å oppnå dette. Forslaget bør ikke komme i konflikt med forsøksringenes (LFR) arbeid da de er tenkt som en aktiv part i kompetansesentret. En må allikevel konstatere at LFR i sluttfasen har signalisert at de ikke kan gå inn for flertallets forslag alternativ 1.</p> <p>Styringsgruppens forslag er at Norsk potetkompetanse (NPK) etableres. NPK organiseres som et aksjeselskap (NPK AS) der kompetanseinstitusjoner, bransjeaktører samt produsenter gjennom produsentlag er aksjonærer. NPK AS integrerer, involverer og ansvarliggjør alle deler av verdiskapingskjeden.</p> <p>BioForsk vil som hovedaksjonær tilpasse selskapet i sin styringsmodell. NPK AS skal være en ”motor” med koordinering, prosjektinitiering og -utvikling samt kompetanseutvikling som hovedaktiviteter. Samarbeid mot bransjeaktører, rådgivingstjeneste (Landbrukets Forsøksringer) og forskning er nøkkelord.</p> <p>NPK AS skal ha en markeds- og utviklingsorientert daglig leder som vil organisere og bemanne selskapet. Siktemålet skal være at selskapet etter 3 års drift er selvfinansierende. Daglig leder sammen med styret må gjennom denne første 3-årsperioden sikre videre finansiering. Den økte verdiskapingen innen hele verdikjeden må være grunnlaget for at NPK AS skal eksistere over tid. Modellen vil således ikke være ”fordyrende mellomledd”, men vil ha en koordinerende rolle som medvirker til kompetansebasert markedsutvikling.</p>		
Emneord: * Potet * Kompetanse * Formidling * Koordinering	Tilgjengelighet: Denne side: Åpen Denne rapport: Åpen	Antall sider inkl. bilag: 25 21 i rapporten 4 i vedlegg
Godkjent dato: 10. desember 2004		
Carsten Arnt-Jensen (sign)	Hans-Olav Moen (sign)	

INNHOLDSFORTEGNELSE

RAPPORTFORSIDE

INNHOLDSFORTEGNELSE i

SAMMENDRAG ii

- I. Bakgrunn
 - II. Organisering
 - III. Mål
 - IV. Situasjonsbeskrivelse
 - V. Dagens kompetansebehov
 - VI. Aktører
 - VII. Noen observasjoner fra andre land
 - VIII. Norsk Potet Kompetanse AS - Aktivitetsområder
 - IX. Felles kompetansesenter for poteter?
 - X. Organisering av Norsk Potet Kompetanse
 - A. Eierforhold alternativ 1
 - B. Eierforhold alternativ 2
 - C. Eierforhold alternativ 3
 - D. Operativ organisering
 - XI. Aktørenes holdning
 - XII. Økonomisk modell
 - XIII. Framdrift
- Vedlegg: 1. Eierforhold
2. Oversikt – aktører
3. Produksjon og forbruk av poteter i Norge år 2002

SAMMENDRAG

Mandatet var å utarbeide et konkret forslag om etablering og organisering samt forslag til finansiering av et kompetansesenter for potet.

Det er oppslutning om forslaget blant aktører i bransjen.

Kompetansesenteret skal koordinere eksisterende kompetanse og formidle behov for ny kompetanse. Plan for oppgaver og aktiviteter ved kompetansesenteret er beskrevet, samt skisse til en finansieringsplan på kort og lang sikt.

Styringsgruppen er av den oppfatning at det vil gi betydelige synergieffekter ved en koordinering og strukturering av de eksisterende tilbud om kompetanse innenfor potet. Samtlige aktører som forprosjektleder og styringsgruppen har vært i kontakt med har gitt uttrykk for interesse for dette.

Styringsgruppen har gjennom sitt arbeid anstrengt seg for å komme fram til konsensus. Gruppen har gjort betydelige justeringer i prosjektet for å oppnå dette. Forslaget bør ikke komme i konflikt med forsøksringenes (LFR) arbeid da de er tenkt som en aktiv part i kompetansesentret. En må allikevel konstatere at LFR i slutfasen har signalisert at de ikke kan gå inn for flertallets forslag alternativ 1.

Styringsgruppens forslag er at Norsk potetkompetanse (NPK) etableres. NPK organiseres som et aksjeselskap (NPK AS) der kompetanseinstitusjoner, bransjeaktører samt produsenter gjennom produsentlag er aksjonærer.

NPK AS integrerer, involverer og ansvarliggjør alle deler av verdiskapingskjeden.

BioForsk vil som hovedaksjonær tilpasse selskapet i sin styringsmodell.

NPK AS skal være en ”motor” med koordinering, prosjektinitiering og -utvikling samt kompetanseutvikling som hovedaktiviteter. Samarbeid mot bransjeaktører, rådgivingstjeneste (Landbrukets Forsøksringer) og forskning er nøkkelord.

NPK AS skal ha en markeds- og utviklingsorientert daglig leder som vil organisere og bemanne selskapet. Siktemålet skal være at selskapet etter 3 års drift er selvfinansierende. Daglig leder sammen med styret må gjennom denne første 3-årsperioden sikre videre finansiering. Den økte verdiskapingen innen hele verdikjeden må være grunnlaget for at NPK AS skal eksistere over tid. Modellen vil således ikke være ”fordyrende mellomledd”, men vil ha en koordinerende rolle som medvirker til kompetansebasert markedsutvikling.

I. BAKGRUNN

Norske potetprodusenter og norsk potetindustri står foran store utfordringer de nærmeste år. Av de viktigste kan nevnes:

- Svekket grensevern (WTO, EU, med mer.)
- Økt import (uansett grensevern)
- Endrede forbrukertrender

Behovet for spesialisert og spisskompetanse er økende. Kompetansebehovet dekkes i dag gjennom ulike kanaler - ikke en optimal koordinering. Bransjen ønsker en mer samlet og bedre koordinert kunnskaps- og rådgivningstjeneste for potet.

II. ORGANISERING

A. Oppnevning

Bransjen ved Gartnerhallen og HOFF har - på bakgrunn av arbeid og anbefalinger foretatt av ”3-mannsgruppen” Seljebø (Gartnerhallen), Moen (SLF) og Hage (HOFF) - iverksatt dette forprosjektet med følgende styringsgruppe:

* Harald Lossius	Bioforsk (Bioforsk er en fusjon av Planteforsk, Jordforsk og NORSØK).
* Ingvar Hage	HOFF
* Nils Seljebø	Gartnerhallen (GH)
* Kolbjørn Moskvil til 1. juni 2004	Landbrukets Forsøksringer (LFR)
* Christian Brevig fra 1. juni 2004	Landbrukets Forsøksringer (LFR)
* Nina Strømnes Rodem	Statens Landbruksforvaltning (SLF), observatør

Forprosjektleder er sivilagronom Carsten Arnt-Jensen.

Formell eier av forprosjektet er Planteforsk, Postboks 100, 1431 Ås

Landbruks- og Matdepartementet (LMD) gjennom Statens Landbruksforvaltning (SLF) har bevilget NOK 350.000,-. Midlene kommer fra jordbruksavtalen.

B. Mandat

Styringsgruppen skal utarbeide et konkret forslag om etablering, organisering og finansiering av et kompetansesenter for potet under forutsetning av at det er oppslutning om dette blant aktørene i bransjen. Plan for oppgaver og aktiviteter ved kompetansesenteret skal beskrives, samt finansieringsplan på kort sikt og lang sikt.

C. Gjennomføring

1. Innhente nødvendig bakgrunnsmateriale for å kartlegge oppslutningen hos relevante parter som er:
 - Bioforsk,
 - Graminor,
 - Landbruksdepartementet,
 - Norges Bondelag,
 - Landbrukets Forsøksringer,
 - HOFF Norske Potetindustrier,
 - Gartnerhallen,
 - BAMA,
 - GRO Industrier
 - Maarud/Kraft,
 - KiMs,
 - Sørlandschips,
 - Produsentlag – NF, COOP,
 - Matforsk,
 - Frukt- og Grøntgrossistenes servicekontor,
 - Grøntprodusentenes Samarbeidsråd,
 - Eventuelt andre
2. Utarbeide løsningsforslag – eventuelt flere alternativer – mht. den framtidige organiseringen og finansiering av potetkompetanse i Norge.
3. Evaluere løsningsforslag i samarbeid med relevante parter ifølge pkt 1 ovenfor.
4. Presentere et løsningsforslag i hht. mandat.

III. MÅL

A. Overordnede mål

Sikre konkurransekraft for norsk potetproduksjon gjennom oppbygging og formidling av:

- kompetanse
- nyskaping
- markedsforståelse
- markedsutvikling.

B. Mål med forprosjektet

Forprosjektet skal resultere i et konkret forslag om etablering, organisering og finansiering av et kompetansesenter for potet under forutsetning av at det er oppslutning om dette blant aktørene i bransjen.

Videre er oppgaven å finne optimal struktur for den samlede faglige virksomhet innen potetsektoren, samt å legge til rette for at de etablerte fagmiljøene i Norge samles/koordineres for å styrke en markedsrettet, framtidig norsk potetproduksjon.

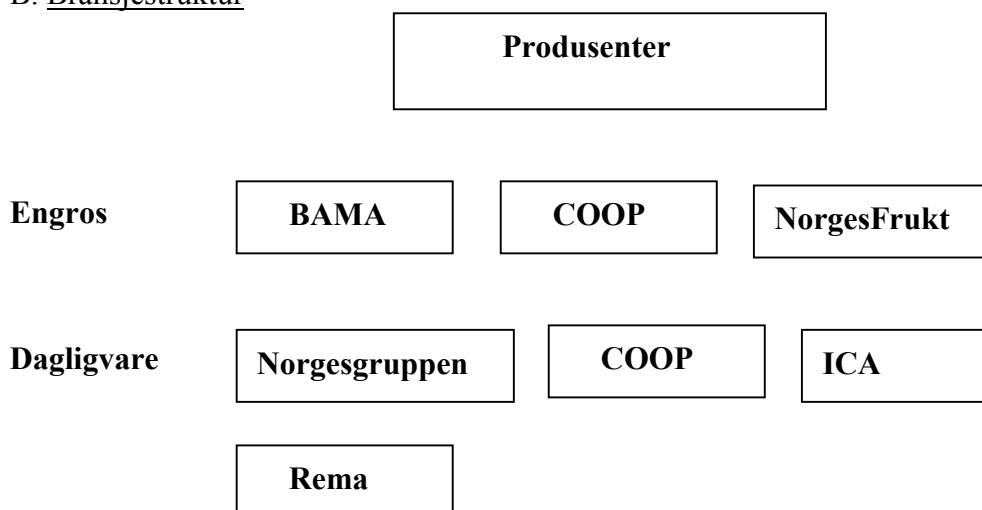
IV. SITUASJONSBEKRIVELSE

A. Norsk potetproduksjon og bransje

I 2002 var det i overkant av 7000 potetprodusenter i Norge, arealet var 151 800 dekar (SLF). Av disse har ca. 1800 produsenter over 20 dekar med potet. Hoveddyrkingsområdet for potet er i Hedmark, fulgt av Oppland, Nord Trøndelag, Vestfold, Østfold og Rogaland. Totalproduksjonen er 330 000-350 000 tonn, ca halvparten går til industri.

Matpotetforbruket i Norge ble redusert i perioden 1950 til 1990, men har økt litt de siste årene, fra 128 000 tonn i 1994 til 145 000 tonn i 2001 (Opplysningskontoret for frukt og Grønt). Av dette ble 20 000 tonn importert i 1994, og 29 000 tonn i 2001.

B. Bransjestruktur

HOFF Norske Potetindustrier omsetter i alt 110000 - 120000 tonn poteter. Av dette er ca. 50 000 tonn frasorterte matpoteter. Av dette går 30 000 tonn til stivelsesproduksjon, og 20 000 tonn til sprit. HOFF er eneleverandør av tørket potetmos. Potetmosen fra HOFF markedsføres av Toro, Mills, Maggi og COOP (Husets). HOFF har anlegg på Gjøvik, Inderøy, Klepp og i Brumunddal, og samarbeider med Strand Brænderi. HOFF har ca. 45 % av pommefrites markedet i Norge.

Gartnerhallen er en produsentforening som leverer til Bama og Gro Industrier. Bama har en markedsandel på 50-60 % innen matpotet, dvs. ca. 70 000 tonn. Norgesfrukt AS leverer til ICA Gruppen og omsetter ca. 25 000 tonn matpoteter, mens COOP (NKL) omsetter ca. 22 000 tonn matpoteter. Bama og Gartnerhallen eier Gro Industrier, som har ca. 55% av pommefrites markedet og kjøper ca. 32 000 tonn matpoteter fra Gartnerhallens medlemmer. Bama Industri AS er den største på ferdigpotet (vakuumpakket sous vide og ferdiglagede poteter) og Maarud (som eies av Kraft Food) er størst på potetchipsmarkedet i Norge, med 65 % av markedet. KiMs på Skreia (Orkla er medeier) har 26-27 %. HOFF (Rimi) og Sørlandschips har hver en markedsandel på 3-4 %.

C. Forskning, utvikling og rådgiving

I dette avsnittet blir de viktigste institusjonene som driver forskning/utvikling/rådgiving på potet kort omtalt. Fagområder, omfanget av virksomheten og samarbeidsrelasjoner mellom de viktigste aktørene er kort beskrevet.

Graminor

Ansvar for planteforedlingen av potetsorter ble overført fra Planteforsk til Graminor i 2003. Foredlingen skal flyttes til Bjørke når lokaliteter og utstyr er på plass før 2006. Inntil det skjer vil Graminor kjøpe disse tjenestene ved NLH (foredling) og Planteforsk (utprøving).

Graminor har signalisert en økt satsing på potet. Arbeidet med å undersøke aktuelt utenlandsk materiale vil bli intensivert. Graminor er innstilt på fortsatt å kjøpe tjenester fra Planteforsk, spesielt når det gjelder testing av utenlandsk materiale og norsk foredlingsmateriale. I 2003 har Graminor budsjettert med 2,4 mill. kroner til potetforedling.

Graminor har også overtatt ansvaret for prebasisvirksomheten i Norge.

Den praktiske virksomhet skjer på Hveem Forsøksgård og Overhalla klonavlssenter.

Norges landbrukshøgskole

De instituttene ved NLH som har hatt/har aktivitet på potet er Institutt for plantefag, Institutt for jord- og vannfag, Institutt for tekniske fag og Institutt for næringsmiddel-fag. De to første instituttene blir nå samordnet i et nytt institutt som vil ha ansvaret for undervisning i potet. Inntil videre vil Graminor kjøpe foredlingstjenester ved dette instituttet. Institutt for jord- og vannfag hadde tidligere relativt stor aktivitet på gjødsling til potet. Disse oppgavene er overført Planteforsk som er ansvarlig for grunnlagsmaterialet for gjødslingsplanleggingen. Institutt for tekniske fag hadde tidligere utstrakt samarbeid med Hveem forsøksgård om utprøving av maskinelt utstyr for potetproduksjonen. På dette

området er innsatsen betydelig redusert. Instituttene ved NLH vil ha ansvaret for grunnforskningsrettede oppgaver og undervisning, hovedoppgaver m. v. i tilknytning til potet.

Planteforsk

Mange av resultatenehetene i Planteforsk har forskning og kompetanse innen potet. Budsjettet for potetforskning i Planteforsk i 2004 er totalt på 9,15 mill. kr. Under innsatsområde "Grønnsaker og potet" ledes potetforskningen fra Apelsvoll. Planteforsk Apelsvoll og Planteforsk Plantevernet har den klart største innsatsen.

Planteforsk Apelsvoll har ansvaret for flere større prosjekter innen potet, blant annet "Bedre potetkvalitet med riktig vekstavslutning", som er et nytt stort 5-årig prosjekt (Fondsmidler og bidrag fra bransjen) som ble startet i 2003 hvor hele potetmiljøet er med. I tillegg kommer offentlig sortsprøving og flere serier med gjødslings- og dyrkingstekniske forsøk. I den offisielle sortsprøvingen inngår utprøving ved flere Planteforsk enheter. Apelsvoll tok i 2003 i bruk et nytt bygg med spesialrom for lagring, behandling og analyse av potet fra forsøk. Apelsvoll har godt samarbeid med Matforsk, Hveem forsøksgard, forsøksringene og andre institusjoner som arbeider med potet. Budsjettet for potetforskningen ved Apelsvoll er på 3,2 mill kr i 2004. I tillegg har Apelsvoll en avdeling på Landvik ved Grimstad som har ansvar for tidligpotetdyrkingen (0,25 mill. kr.).

Planteforsk Plantevernet har forskning på ugras, sjukdommer, virus og skadedyr. Plantevernet er klart ledende på disse områdene og en stor del av forskningen er grunnforskning som er til felles nytte for alle vekster og dermed ikke like enkelt å relatere til en spesiell vekst. I tillegg til denne grunnleggende forskningen har Plantevernet en rekke prosjekter og forvaltningsmessige oppgaver i potet. Budsjettet på potetrelaterte prosjekt ved Plantevernet i 2004 er på 5,2 mill kr.

Av de andre resultatenehetene i Planteforsk er det Holt, Vågønes, Kvithamar og Særheim som har feltforsøk og aktivitet på potet. Disse enhetene deltar i den offisielle sortsprøvingen og i andre prosjekter fra Apelsvoll og Plantevernet, og har delvis også egne prosjekter. Samlet budsjett for deres potetprosjekt i 2004 på ca. 0,9 mill kr.

Planteforsk har sammen med forsøksringene og tilsvarende institusjoner i de andre nordiske landene startet arbeid for effektivisering av feltforsøksarbeidet. En skal arbeide for et felles elektronisk verktøy for planlegging, innsamling, beregning og behandling av data fra feltforsøk.

Matforsk

Virksomheten ved MATFORSK omfatter problemstillinger knyttet til hele verdikjeden for produksjon av mat, fra råvare til ferdigprodukt, med forskningsaktiviteter innen områder som: Lagring, behandling og bearbeiding av råvarer og utvikling, fremstilling, bearbeiding, konservering og emballering av foredlede varer. Matforsk er bl.a. samarbeidspartner med Planteforsk og Landbrukets Forsøksringer og hele potetbransjen i prosjektet "Bedre potetkvalitet", .

Landbrukets forsøksringer

Landbrukets Forsøksringer har 88 forsøksringer spredd rundt i Norge, og de er organisert som selvstendige juridiske og økonomiske enheter. For å heve faglig nivå og effektivitet pågår det en prosess med sammenslåing av forsøksringer. Forsøksringene i potetdistriktene har god kompetanse for gjennomføring av forsøk

og rådgivning i potet. Mange forsøksringer har tilbud om rådgiving innen potet. De viktigste ringene i potetfaglig sammenheng er Vestfold, SørØst, Solør-Odal, Hedmark, Toten, Stjørdal og omegn og Jæren.

Anslått ressursinnsats og antall felt innen potet i forsøksringene var som følger i år 2003:

Forsøksring	Årsverk	Årsverk tekniker	Antall forsøksfelt
SørØst	1	1	22
Vestfold	1	0,3	22
Solør-Odal	0,75	0,75	18
Hedmark	0,60	0,50	15
Toten	0,20	0,20	5
Stjørdal og omegn	0,50	0,40	12-15
Midt-Troms	0,50	0,50	14
Jæren	0,80	0,30	8

Hveem forsøksgård

Hovedoppgaven for Hveem er oppbygging og formidling av kompetanse til HOFF sine potetprodusenter for at HOFF skal ha tilgang på best mulig råstoff til sine produkter.

Kompetanse blir bygget opp gjennom egen utprøving og med kontakt med andre potetfaglige miljøer i inn- og utland. Enkle forsøk med utprøving av sorter og dyrkingsforsøk er en viktig del av kompetanseoppbyggingen på Hveem. Personalet ved Hveem og Planteforsk Apelsvoll har jevnlig møter med gjensidige orienteringer, diskusjon av faglige spørsmål og samordning av to felles potetmøter/markdager i året.

Hveem er langt framme når det gjelder utvikling og utprøving av tekniske løsninger i potetdyrking. Strenglegging f.eks. er et konkret resultat av utprøving på Hveem. Dette er et arbeidsområde ingen andre fagmiljøer arbeider med i dag.

Hveem har også utprøving av teknisk utstyr og maskiner som et viktig arbeidsfelt. Hveem leier maskiner for utprøving. Det rapporteres ikke systematisk fra dette arbeidet, men resultatene gjøres kjent for HOFFs potetprodusenter. Dette er en aktivitet som produsentene finner nyttig, og ønsker at skal fortsette. Tidligere utførte Landbruksteknisk institutt ved NLH utprøving av maskiner og teknisk utstyr.

Prebasisvirksomheten er en betydelig aktivitet ved Hveem forsøksgård. Ansvar for denne virksomheten er overført til Graminor.

SLF har gjennom sin utredning og rapport foreslått en samordning av fremavsaktivitetene. Dette er blitt stadfestet gjennom jordbruksavtalen.

Det vises til Sluttprotokoll fra forhandlingsmøte 15.05.04 – Jordbruksforhandlingene 2004:

” *Planteforedling og oppformering*: Partene er enige om at SLF’s vurderinger og forslag i rapporten ”*Fremavl innen hagebruk, settepoteter og frø. Organisering og finansiering. Vurderinger i tilknytning til jordbruksoppjøret 2004*” drøftes nærmere mellom avtalepartene og berørte parter høsten 2004, med sikte på å gjøre endringer med virkning fra 01.01.2005.”

Andre aktører innen rådgivning

Rådgivning fra kommunale landbrukskontor har blitt sterkt nedbygget de siste årene, men enkelte steder har også denne tjenesten betydning. Fylkeslandbrukskontorene driver i liten grad med rådgivning i dag.

Bransjen har også til dels egne rådgivningskonsulenter. Foruten HOFF, har Maarud to fagkonsulenter, Bama en fagkonsulent for potet. KiMs leier rådgivning fra Planteforsk Apelsvoll på timebasis. Bransjens egne konsulenter har som regel logistikk og råvarekvalitet som sitt arbeidsområde.

V. DAGENS KOMPETANSEBEHOV

Nedenfor er det gjort rede for hvordan aktørene dekker sitt kompetansebehov i dag:

AKTØR	HVA ETTERS PØRRES	HVORDAN DEKKES BEHOVET	MERKNADER
1. HOFF v/Org.dir. Ingvar Hage Styreleder Ole Festad-Lund	Alt fra friskt plantemateriale til industrifaglige problemstillinger og sortsvurderinger	* Hveem med til sammen 4 årsverk * Noe samarbeid med Planteforsk, enkelte forsøksringer og Graminor	En samordning av Hveem og Apelsvoll (Planteforsk) vil gi en bedre ressursutnyttelse.
2. Gartnerhallen v/Styreformann Per Odd Gjestvang Adm.dir. Arnt Foss Fagsjef Nils Seljebø m.fl.	Generell agrikulturell kompetanse (plantemateriale, sorter, dyrkingsteknikk, lagring m.m.)	Planteforsk og enkelte forsøksringer. Faglig sortvalg ved Overhalla klonavlssenter. Settepotetavl	Gartnerhallen er svært interessert i et nytt NPK med samordnede ressurser.

3. Bama v/Adm.dir. Rune Flaen	Alt som forbedrer kvaliteten på matpoteter (sorter, dyrking, lagring, m.m.)	Egen kompetanse på Hvebergsmoen. Planteforsk, LFR og noe samarbeid med Hveem.En ansatt	Har signalisert klar interesse for NPK.
4. Gro Industrier v/Adm.dir. Hans Kristian Hustad	Industrisorter. Alt som forbedrer ”Industripotetene” (dyrkingsteknikk, lagring, m.m.)	Planteforsk Samarbeid med Bama (eier 75%) og Gartnerhallen (eier 25%)	3-4 personer jobber ut mot produksjon
5. KiMs v/Fagsjef poteter Odd Ivar Fredlund	Spesielle egenskaper m.m. m.h.t. chipsproduksjon	Apelsvoll Begrenset etterspørsel	Produsentforeningen er interessert i NPK.
6. Maarud v/Fagsjef Ann Helen Kalhovd, Dyrkningsrådgiver Jan Arne Broen og Fabrikksjef Lars Joramo	Som KiMs, men betydelig større interesse for kompetanse. (Har ca. 70% av chipsmarkedet)	LFR-spesielt Solør Odal. Planteforsk. Har 2 egne medarbeidere med relativt høgt kompetansenivå.	En betydelig aktør med stort kompetansebehov.
7. Norges Frukt v/Adm.dir. Sjur Haustveit og Disponent Ole Anton Hoel	Liten etterspørsel etter kompetanse.		Behov for en samordning av ressursene som brukes på pote-trådgiving. Kan være interessert i en ny NPK-modell. Spesielt prod.foren.
8. COOP v/Disponent Øyvind Bergstrøm og Kvalitetskonsulent Sigurd Sylling	Liten etterspørsel. Interessert i prosjekter for bedring av matkvalitet	Produsent	COOP har samme holdning som KiMs og Maarud. Saken vil bli arbeidet videre med i samarbeid med ”Norgrønt” (produsentforening)
9. Produsentlag NF, COOP, Grøntprod. Samarbeidsråd			Samordne behovs-analyse for bedrifts-aktørene og produsentlagene.
10. Norges Bondelag v/1. Nestleder Hans Ellef Wettre			Næringspolitisk aktør Interessert i NPK.

VI. AKTØRER

Nedenfor er det gjort rede for aktører, arbeidsområde, ressursbruk for år 2003 og merknader.

AKTØRER	ARBEIDSOMRÅDE	BUDSJETT ÅR 2003	ÅRS- VERK	MERKNADER
1. Planteforsk - Apelsvoll	Gjødsling Dyrkingsteknikk Sort/verdiprøving Lagring	Rendyrkede potetprosjekter ekskl. overhead 3,2 mill. kr. av et totalbudsjett på 24 mill. kr (eller 3,5 av 44 mill. kr. i ”konsernet” Apelsvoll, inkl. Kise og Landvik).	5	Den mest sentrale aktør i det nasjonale kompetansemiljøet.
2. Planteforsk-Plantevernet, Ås	Sykdommer, skadedyr, ugras, m.m.	3,6 mill. kr.	3,6	Høg kompetanse innen nevnte områder
3. Hveem (ekskl. gårdsbruket og prebasis)	Dyrkingsteknikk Lagring Maskinutprøving Veiledning	Ca. 3 mill. kr.	4	Et godt utbygd anlegg som vil utfylle Apelsvoll
4. NLH Tekn. Inst. Næringsmiddel Jord & Plantefag.	Grunnforskning Undervisning	Ikke mottatt pr. 9/9-04		Viktig med styrking og koordinering av grunnforskningen.
5. LFR	Dyrkingsteknikk Individuell rådgiving	5,5 mill. kr.	10	Betydelig lokal innsikt Koordineres med Planteforsk
6. Graminor	Foredling Utprøving Ansvarlig for Prebasis	2,4 mill. kr. foredling 2 mill. kr. Prebasis	2	Svalöv/Weibull ønsker å basere seg på norske foredlere.
7. Matforsk	Hele verdikjeden	2 mill. kr på potetforskning.		Inkludert ressurser på å bygge opp analysekompetanse (instrumenter, statistikk og sensorikk).

8. Bama	Rådgiving - logistikk		1	Ev. samordning av kompetanse med NPK?
9. GRO	Arbeider med logistikk og spesialsorter		1,5	
10. Maarud	Rådgiving - logistikk		2	Ev. samordning av kompetanse med NPK?
11. Strand Br. Gartnerhallen	Settepoteter			Strand kjøper fr.a Hveem
12. Overhalla klonavlsenter	SettepotetePrebasis			Gartnerhallen samarbeider med Overhalla klonavlsenter.

VII. NOEN OBSERVASJONER FRA ANDRE LAND

1. Irland

Prosjektgruppen foretok i mai 2004 en studietur til Irland for å få innspill vedrørende organisering av kompetanseutvikling og – overføring.

Programmet var lagt opp av LFR i samarbeid med Tom Maher, National Potato, Teagasc

Som grunnleggende informasjon kan nevnes:

Irland har et totalt potetareal på ca. 140 000 da. Det irske potetforbruket er 141 kg pr. person – det dobbelte av Norge. Irsk forbruk har vært stabilt gjennom lengre tid. Antall produsenter er redusert fra 1450 i år 1997 til 700 i år 2004. Irland har vesentlig mindre forbruk av poteter til industri enn Norge.

Kompetanse og veiledning er administrert ut fra den 50% statlig eide institusjonen TEAGASC. Her er arbeidet delt mellom ”Advisory and Training” (A&T) og research. A&T er igjen organisert med en leder – Tom Maher – som er tilknyttet 25 lokale rådgivere hvorav ca. 10 arbeider med poteter. Produsentene er kontraktsmessig knyttet til systemet og betaler en årlig avgift som differensieres etter bruk.

For øvrig er det et tett samarbeid mellom Irland og England vedrørende forskning og rådgiving. I begge land er det liten forskningsaktivitet.

De største potetsortene i Irland er:

- Rooster, som er ny og har ca. 40% av matpotetmarkedet
- Keers Pink

Irene verdsetter annen potet enn nordmenn og vil ha poteter med mye tørrstoffinnhold.

2. Finland

Finland har et totalt potetareal på ca. 300 000 daa 32% av dette blir anvendt til stivelse (EU-kvot).

Forskning og rådgiving ble i 1982 organisert gjennom en privat stiftelse. Stifterne var bondelagene sammen med private bedrifter. Finansieringen er delvis årlig avgift og delvis prosjektbasert. Arbeidsområdene er forskning, informasjon og veiledning, analysearbeid og noe produksjon.

Potetforskningsinstituttet ligger 120 km nord for Helsingfors. Det er en privat forskningsstiftelse som ble etablert 1982. De har 9 ansatte, herav 3 forskere, pluss sesongansatte. Årlig budsjett er ca. 4,25 mill.NOK.

Potetproduksjon i Finland år 2003:

- Total avling 617, 4 mill.kg
 - 34,9 % matpoteter (215,8 mill.kg)
 - 16,9 % industripoteter (104,6 mill.kg)
 - 32,3 % stivelsespoteter (198,1 mill.kg)
 - 9,2 % settepoteter (56,6 mill.kg)
 - 1,7 % ferskpoteter
 - 5,2 % øvrig

Utvikling antall potetdyrkere:

	2001	2002	2003
Matpoteter	7054	5192	4695
Industripoteter	493	452	422
Stivelsespoteter	898	855	825
Settepoteter og øvrig	20143	19695	17489
Totalt	28587	23787	22587

Utvikling dyrkingsareal per gård (ha):

	2001	2002	2003
Matpoteter	1,66	2,18	2,30
Industripoteter	8,72	9,29	10,19
Stivelsespoteter	9,35	10,29	10,42
Settepoteter og øvrig	0,28	0,27	0,28
I gjennomsnitt	1,05	1,25	1,27

Potetsorter var:

Saturna (mest for stivelse), Van Gogh (mest for matpoteter), Posmo (mest for stivelse), Nicola (mest for matpoteter), Asterix (mest for matpoteter), Hja Tanu (mest for stivelse), Hja Timo (mest for ferskpoteter), Fambo (mest for industri), Kardal (mest for stivelse), Matilda (mest for matpoteter), Lady Claire (mest for industri) og Bintje (mest for matpoteter).

VIII. NORSK POTETKOMPETANSE AS –

AKTIVITETSOMRÅDER

1. Koordinert rådgivning

Styringsgruppen konstaterer at bransjeaktørene uttrykker et klart behov for koordinering av aktører og aktiviteter innen faglig utvikling og rådgiving på potetsektoren. Samtidig understreker aktørene at det i dag er et tilbud som kan betjene produsenter/produsentgrupper uavhengig av geografisk plassering, samtidig som aktørene selv har et behov for faglige tjenester. Rådgivingstjenesten totalt sett oppfattes ikke som godt nok koordinert., verken mellom eller innen aktører. Dette gjelder også innen LFR. Et godt eksempel på samarbeid og koordinering mellom forsker og rådgiver er VIPS (Varsling Innen PlanteSkadegjørere).

Styringsgruppen anser koordinering av faglig utvikling og rådgivingsvirksomhet innen potet som høyt prioritert arbeidsområde for NPK.

Det er framhevet fra flere bransjeaktører at de ønsker at produsentene skal benytte forsøksringene for rådgiving. De sier videre at NPK ikke må bli en konkurrent til forsøksringene, men et supplement og kunnskapsleverandør til forsøksringene.

Virksomheten i NPK bør skje i samarbeid mellom LFR, forskning og bransjeaktørene. Det er derfor etter styringsgruppens oppfatning viktig at LFR blir med som samarbeidspartner i NPK.

NPK blir således en formidlingsentral som skal bidra med:

- koordinere eksisterende kompetanse,
- utvikle og iverksette prosjekter
- formidle samarbeid og kompetanse.

Organisering og formidling av demonstrasjoner, feltforsøk og storskalaforsøk, markdager, seminarer og kurs/opplæring vil inngå som viktige elementer i virksomheten til NPK. Aktiv og løpende web-tjeneste med potetfaglig informasjon er også en aktivitet som kan utøves av det koordinerende ledd, NPK.

Koordineringsrollen innebærer også utstrakt kontakt med de respektive bransjeaktører. Det vil være en sentral aktivitet for NPK å fremme interessen for faglig utvikling og rådgiving hos aktørene, og dermed styrke engasjementet og interessen i hele verdikjeden.

2. Databaser

For å effektivisere forskningsaktiviteten som pågår i Norge, bør det opprettes en database der forsøksresultater fortløpende blir lagt inn. Det er i ferd med å etableres et nordisk samarbeid der en oppretter et felles dataverktøy for forsøksplanlegging, datainnsamling, beregning og behandling av data fra feltforsøk. I dag finnes ingen samlet oversikt over forsøksresultater. Databasen bør inneholde opplysninger fra forskning, verdiprøving og forsøk, koblet både til jordsmonn og klima.

Det er også igang et prosjekt hvor Bioforsk, LFR og Mattilsynet samarbeider om felles plantevernmideldatabase. I tillegg skal det utvikles grensesnitt for "Plantevernmiddelboka", grensesnitt for Mattilsynet og et felles administrativt grensesnitt. Også VIPS, PVO (Plantevern Online), MBI (miljøbelastningsindikator), KSL o.a. skal kunne hente relevant informasjon fra databasen. Det er dessuten søkt prosjektmidler i Nordisk Ministerråd til forprosjekt, med LFR som prosjekteier, for å kartlegge de nordiske lands dataverktøy innen plantevern og varsling.

Styringsgruppen mener det vil ligge til rette for at NPK påser at aktuelle databaser - relatert til potet - blir iverksatt, videreutviklet og vedlikeholdt.

3. Utvikling av tekniske løsninger for potetproduksjon

Konkurranskraften for norsk potetproduksjon er avhengig av at det utvikles metoder og utstyr tilpasset norske forhold. Dette er et arbeidsfelt som ikke dekkes av andre institusjoner i dag (bortsett fra dagens aktivitet ved Hveem forsøksgård). Aktiviteten vil kreve tett samarbeid med forskningen og godt internasjonalt nettverk. Dette er en oppgave som aktørene uttrykker behov for, og som ligger naturlig til rette for NPK.

4. Utprøving av maskiner og utstyr

Maskiner og utstyr representerer en stor og økende del av kostnadene ved potetproduksjonen. Konkurranskraften til potetproduksjonen er avhengig av at produsenter har tilgang på kunnskap om det mest effektive utstyret. En systematisk utprøving av utstyr vil således kunne bety mye for lønnsomheten for den enkelte produsent. Det vil være et viktig arbeidsområde for NPK å koordinere utprøving og informasjon på den maskintekniske siden, i nært samarbeid med maskinprodusenter og distributører. Systematisk utprøving kan utføres ute hos produsentene, men krever en ansvarlig som samler inn erfaringer og opplysninger.

5. **Forsøksvirksomhet**

Løpende kompetanseutvikling vil være en forutsetning for å vedlikeholde og heve kompetansen hos personalet i NPK. God forskning krever imidlertid forskerkompetanse, og det er viktig at aktiviteten blir planlagt, gjennomført og tolket av miljøer som har denne kompetansen. Planteforsk innehar forskningskompetanse innen potetproduksjon, og kan best ivareta kvalitetssikring innen forskning på dette fagområdet. Forskning og forsøk er dyrt, og det er viktig at det brukes hensiktsmessig forsøksmetodikk og at virksomheten totalt sett er godt koordinert. En modell der Planteforsk har ansvar for forsøksvirksomheten vil være faglig best og mest effektiv, og sikre mot dobbeltkjøring. Samtidig vil personalet ved NPK kunne bli involvert i gjennomføring av forsøksvirksomheten, noe som vil sikre at de blir oppdatert, og kan drive god rådgivning. Uansett må rådgivningen samarbeide tett med forskningen for at den skal være effektiv og oppdatert og gi de beste råd til produsentene.

Brukerstyrt forskning sikrer at næringen er med på å bestemme hva som skal prioriteres innen forskningen. Dette vil sikres gjennom bransjens engasjement i NPK.

6. **Informasjon og PR-arbeid**

Det vil være en viktig oppgave for NPK – alene og sammen med andre aktører – å være en motor i informasjons- og PR-arbeid for potetsektoren.

Denne informasjon skal primært rettes mot produsenter men det vil også være viktig å arbeide med informasjon mot marked og konsumenter.

Det vil også være et behov for at NPK aktivt fremmer sine tjenester overfor de aktuelle oppdragsgivere. Den beste markedsføring vil likevel være at NPK gjennom utøvelse av sin virksomhet viser seg å kunne tilby det brukerne etterspør.

7. **Internasjonalt samarbeid**

Såvel Planteforsk som LFR samarbeider med Dansk jordbruksforskning og Dansk Landbruksrådgivning om utvikling av felles datasystem for forsøksarbeid og veiledning.

NPK må gjennom sitt nære samarbeid med Bioforsk og LFR holde seg orientert om dette samarbeidet. NPK må arbeide for å bli en aktiv part i dette.

IX. FELLES KOMPETANSESENTER FOR POTETER?

Styringsgruppen er av den oppfatning at det vil gi betydelige synergi-effekter ved en koordinering og strukturering av det eksisterende system. Samtlige aktører som forprosjektleder og styringsgruppen har vært i kontakt med har gitt uttrykk for interesse.

Ut fra Norges geografiske beliggenhet – med de klimatiske og miljømessige forhold det medfører – kan vi ikke konkurrere med verdensmarkedet på pris og volum. Derimot kan vi ved bevisst og systematisk satsing på kvalitet, produktutvikling og markedsføring sikte ivareta og utvikle hjemmemarkedet og i tillegg stimulere til nisjeproduksjon og produktutvikling..

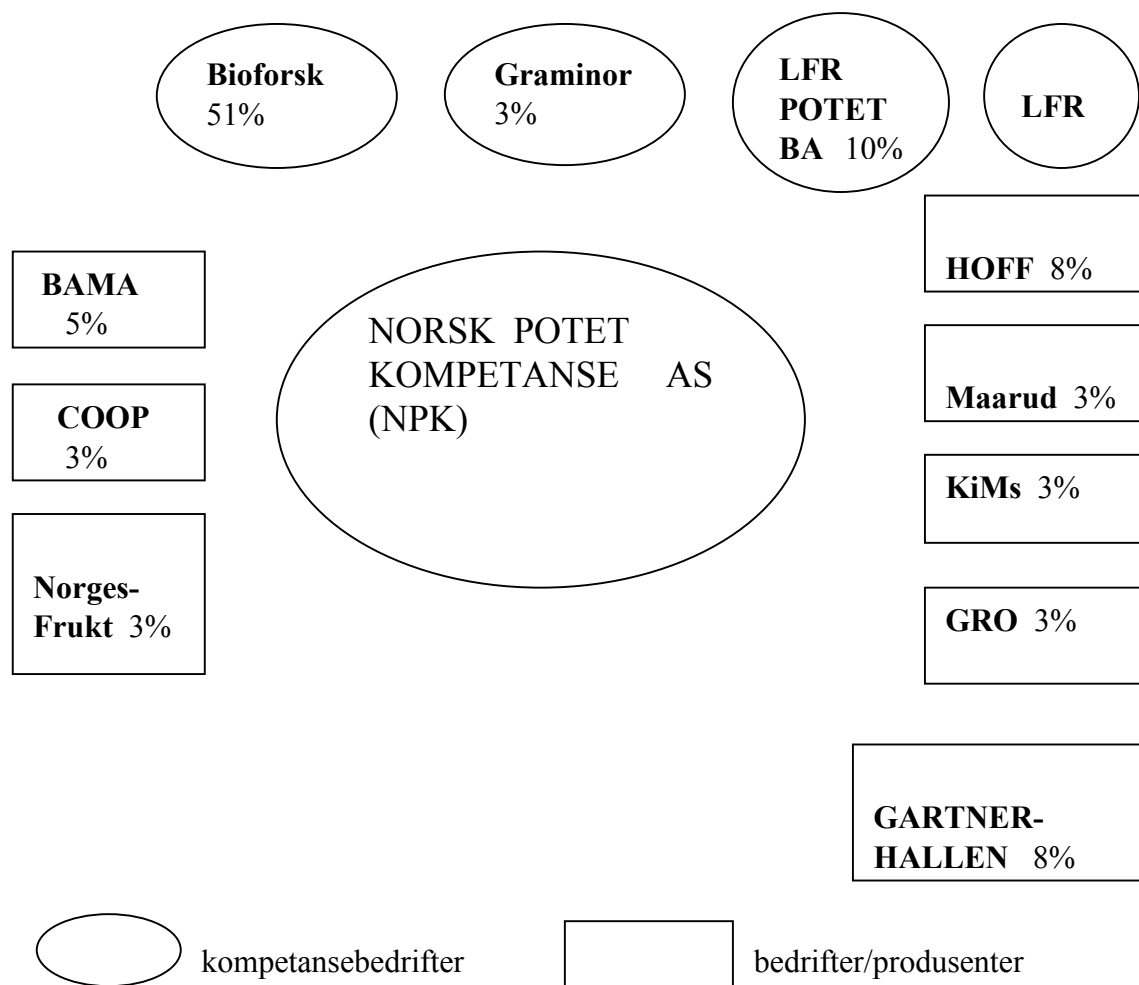
I denne sammenheng er følgende faktorer viktige:

- Råvarekvalitet etc.
- Produsentenes kompetanse
- Produktutvikling, markedsføring, salg og distribusjon
- Merkevareoppbygging og kvalitetsmerkesystemer
- FoU
- Kapital

Topp kompetanse i alle ledd av verdikjeden vil være en bærebjelke.

X. ORGANISERING AV NORSK POTET KOMPETANSE

A. Eierforhold - Alternativ 1

Kommentarer til alternativ 1

NPK organiseres som et aksjeselskap der kompetanseinstitusjoner, bransjeaktører samt produsenter gjennom produsentlag er aksjonærer.

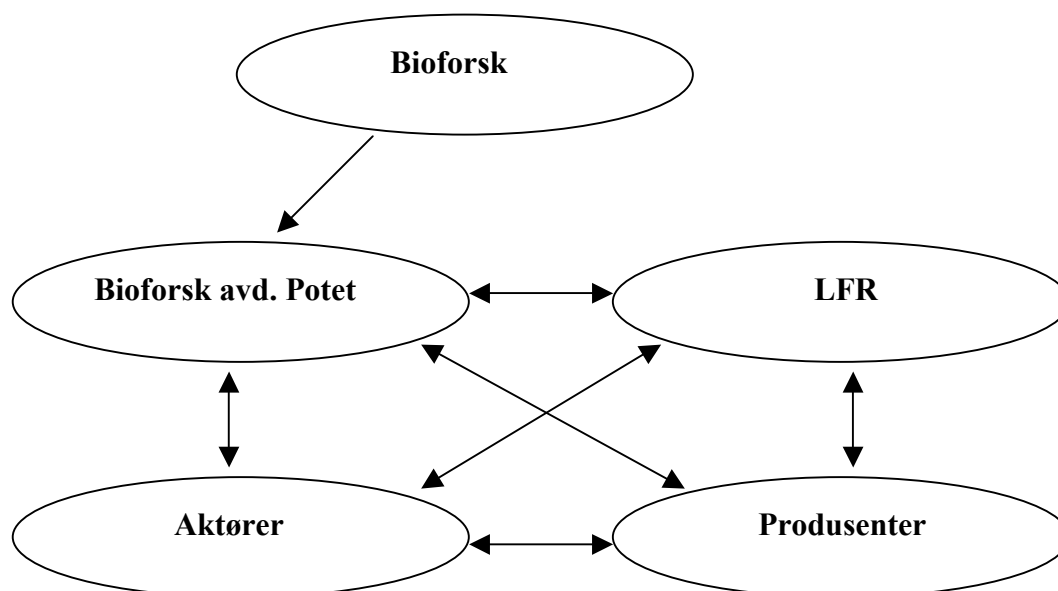
Alternativ 1 integrerer, involverer og ansvarliggjør alle deler av verdiskapingskjeden. BioForsk vil som hovedaksjonær tilpasse selskapet i sin styringsmodell.

NPK AS skal være en ”motor” med koordinering, prosjektinitiering og –utvikling som hovedaktiviteter. Samarbeid mot bransjeaktører, rådgivingstjeneste (LFR) og forskning er nøkkelord.

NPK AS skal sannsynligvis bestå av 2 personer – en markeds- og utviklingsorientert daglig leder og en potetspesialist.

Selskapet må etter 3 års drift være selvfinansierende. Daglig leder sammen med styret må gjennom denne første 3-årsperioden sikre videre finansiering. Den økte verdiskapingen innen hele verdiskapingskjeden må være grunnlaget for at NPK AS skal eksistere over tid. Flertallet i styringsgruppen mener derfor at modellen ikke vil bli et ”fordyrende mellomledd”, men et koordinerende pådriver som medvirker til kompetansebasert markedsutvikling.

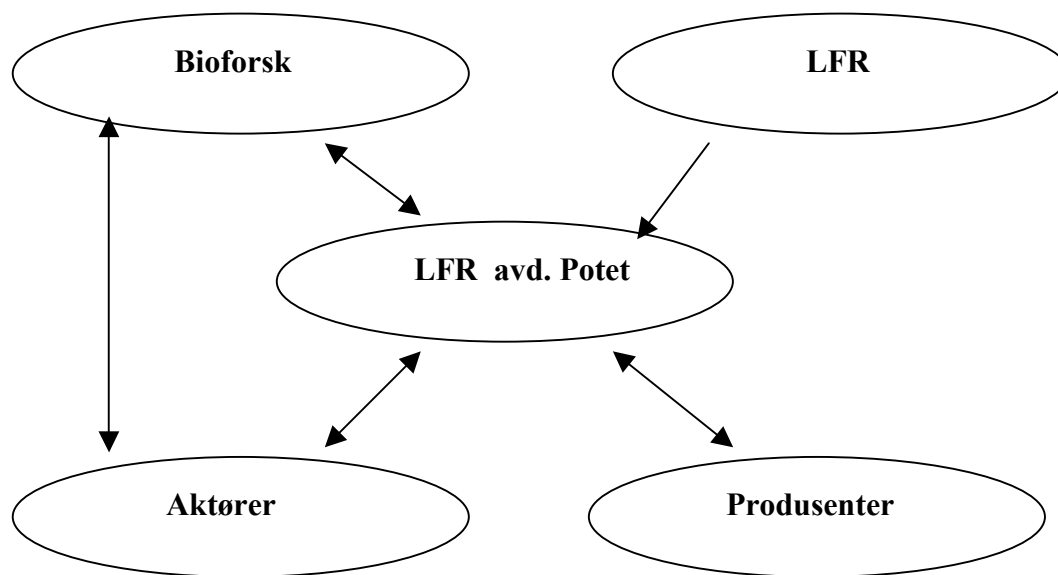
B. Eierforhold - Alternativ 2

Kommentarer til alternativ 2

Denne modell bygger på at det etableres en ”Potetavdeling” innen Bioforsk. Denne avdeling styrkes ressursmessig og skal for øvrig virke som et ”NPK light”, men med samme operative modell som alternativ 1.

C. Eierforhold - Alternativ 3

Kommentarer til alternativ 3

Alternativ 3 bygger på at LFR oppretter en egen avdeling ”LFR - Potet” som spesialiseres og blir det operative potetekompetansemiljø sammen med Bioforsk.

Styringsgruppens vurdering av alternativ 1 – 3

Styringsgruppens flertall mener at alternativ 1 vil gi det beste grunnlag for å få samlet, ansvarliggjort og sikre videreutvikling av potetekompetanse i Norge.

Årsakene til dette er at alternativ 1 innebærer en total integrasjon så vel faglig, juridisk som økonomisk. Det vil til enhver tid være styret og ledelsen i NPK som skal produsere resultater. Modellen er målbar og ansvarliggjørende samt lett å forholde seg til.

Alternativ 2 og 3 vil ikke på samme måte gi et godt nok grunnlag for resultatorientering og ansvarliggjøring.

Begge alternativer vil være ”en del av noe annet” og ikke gi den samme rendyrkede spisskompetanse og motivasjon som et framtidig marked og en produksjon krever.

D. Operativ organisering

Det er styringsgruppens vurdering at NPK bør lokaliseres til Planteforsk, Apelsvoll. Dette gir den nærhet som muliggjør en helhetlig koordinering med Bioforsk innenfor administrative tjenester, forskningsvirksomhet og internasjonalt arbeid.

Rådgivingsarbeidet vil alt vesentlig bli utført av ringledere som tilknyttes NPK, samt av spesialister formidlet fra NPK.

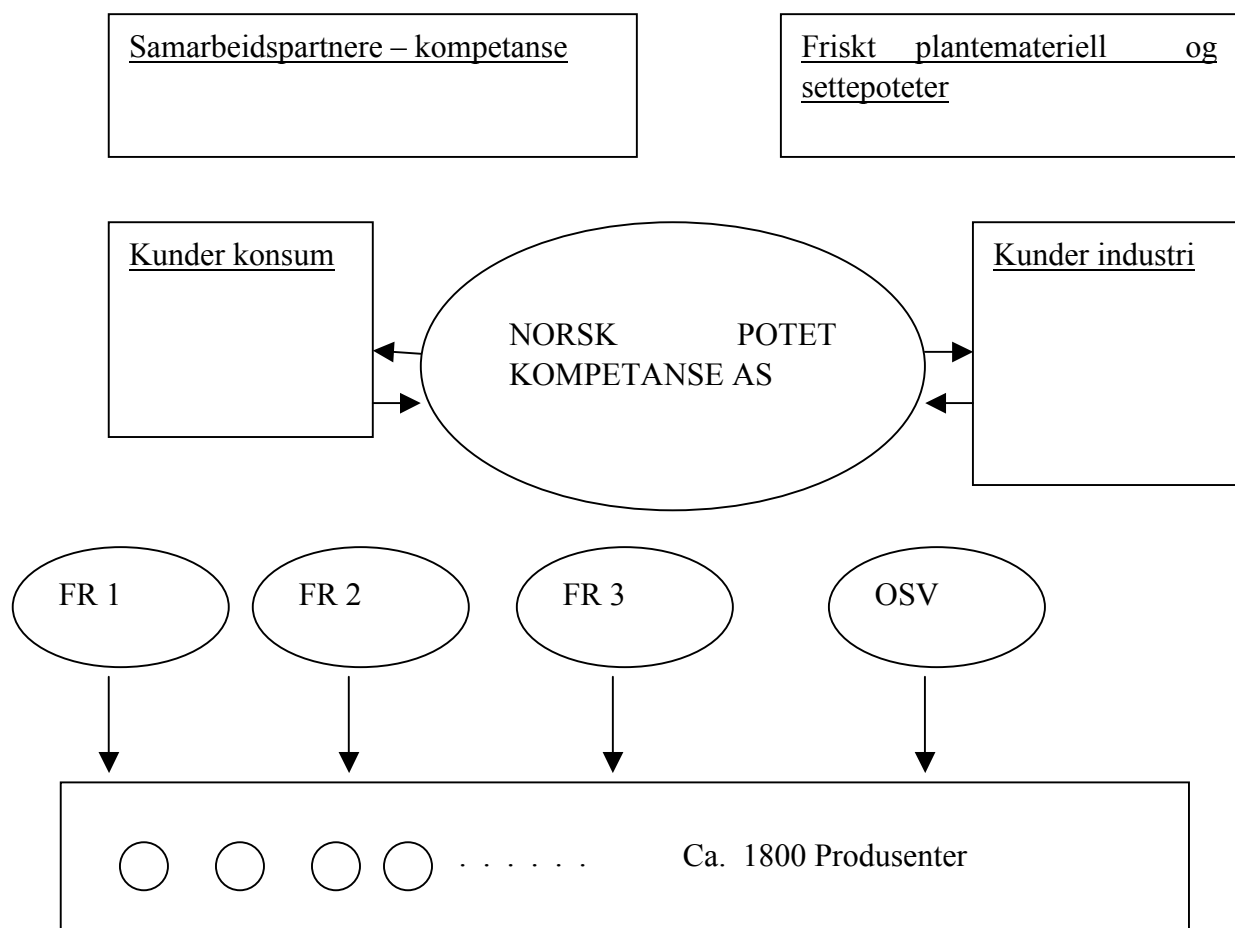
Det forutsettes et nært samarbeid med Hveem vedrørende arealbruk, bygninger og menneskelig arbeidskraft, og styringsgruppen anbefaler at det vurderes en felles driftsmodell mellom Planteforsk, Apelsvoll og Hveem forsøksgård.

Det forutsettes videre et integrert opplegg med LFR og de andre eierne. Forsøksvirksomheten planlegges av NPK i samarbeid med Bioforsk og LFR

Rådgivingsvirksomheten planlegges og utøves av NPK og LFR i samarbeid. Samarbeidet mellom NPK og LFR kan løses ved at det kjøpes kompetanse tilsvarende lønnskostnadene. Spisskompetansen er således samlet i NPK.

Oppdragene kommer dels fra aktørene og dels fra produsentene ev. samarbeidsprosjekter. NPK må selv i stor grad komme med forslag/innspill og ”selge” prosjekter til de aktuelle parter. Betalinger kommer fra de ulike oppdragsgivere.

NPK vil som felles aktør for bransjen definere behov og gjøre prioriteringer angående forsknings- og utviklingsvirksomhet og rådgivingsvirksomhet.

Kommentarer til – Operativ organisering

NPK skal ha ansvar for å:

- innhente/koordinere nødvendig grunnleggende og spiss potetkompetanse fra inn og utland,
- integrere samarbeidet med LFR og være ledende i formidlingsrollen,
- foreta behovsanalyse og innsalg av prosjekter til aktører og produsenter,
- utvikle potetnæringen i samarbeid med myndigheter, Bioforsk, produsenter, aktører og sluttmarkedet.

XI. AKTØRENES HOLDNING

Den 22. september 2004 ble det arrangert et informasjons- og diskusjonsmøte der alle involverte parter var invitert. Alle hadde i forkant av møte mottatt en foreløpig forprosjektrapport datert 9. september 2004.

Det er stor enighet om behovet for styrking av kompetanse og konkurransekraft innen potetsektoren.

LFR har deltatt i styringsgruppen og har signalisert at forsøksringene ikke støtter innstillingens anbefaling. Deres ønske er primært alternativ 2 der NPK blir en integrert del av Bioforsk. Dog presiserer LFR at forsøksringene vil være en tjenesteleverandør om alternativ 1 blir valgt. Det vises til vedlegg 4 ”Vedtak”.

Store aktører som Gartnerhallen, HOFF, Bama og Gro Industrier støtter alternativ 1 og vil i en selskapsdannelse gå inn på eiersiden. Dette gjelder også Bioforsk.

Graminor signaliserte en noe mer ”vente og se holdning” med alternativ 2 som en preferanse.

Maarud og KiMs signaliserte interesse i å være kunder av et nytt NPK AS. De er foreløpig ikke aktuelle som eiere i et nytt selskap.

NorgesFrukt og COOP har foreløpig en avventende holdning. Norgesfrukt vil delta på linje med andre aktører. COOP uttrykker interesse for alternativ 1.

Det er utfra dette sterk interesse fra de store aktørene så vel på produsentsiden som på markedssiden for å gå videre med en etablering av NPK AS som foreslått i alternativ 1.

Styringsgruppens flertall anbefaler etter en totalvurdering at oppdragsgiver arbeider videre gjennom et hovedprosjekt der alternativ 1 legges til grunn.

XII. ØKONOMISK MODELL

1. Finansiering:

- Hva selskapet trenger:
 - Lokaler
 - Datasystemer
 - Utstyr
 - Folk/ledelse
 - Daglig ledelse: Salg og markedsføring
 - Teknisk og pedagogisk kompetanse
 - Eventuelle fagspesialister
 - Web/Data
 - Administrative støttefunksjoner ivaretas av Bioforsk
- Det anslås et behov for eierkapital på 5 mill. NOK.

2. Drift:

- Det forutsettes at virksomheten må være selvgående etter en periode – (inkl. ev. tilskudd)
- Spesialiserte tjenester som prises. For eksempel kurs, seminarer, materiell med mer.
- Eierne utenom Bioforsk må forplikte seg til å bruke selskapet for eksempel i 3 år for å få virksomheten til å gå i balanse.

XIII. FRAMDRIFT

Aktiviteter

- Start med daglig ledelse – så få ansatte som mulig
- Lokaliteter som tilfredstiller totalaktiviteten
- Aktiviteter avhengig av etterspørsel
- Kompetanse kjøpes inn fra LFR, Matforsk, Bioforsk m.fl.

Driftsbudsjett

- Daglig ledelse
- Lokaler
- Kjøp av tjenester

Ovenstående er en meget forenklet skisse over en foretningsplan, som må videreutvikles hvis det blir vedtatt at NPK AS skal gjennomføres.

VEDLEGG 1

Eierforhold – bedrifter og institutter

- Planteforsk LMD, NLH
- Graminor FKØV 37%, LMD 28%, PF 5%, NLH 1%, HOFF 2,5%
Svalöv 15%, Strand 9%, Gartnerhallen 2,5%,
- HOFF Norske Potetprodusenter eies av 4000 produsenter
hvorav 500 er aktive
- Maarud Kraft
- KiMs Orkla m.fl.
- Bamagruppen Fam. Nergaard, Norgesgruppen, Reitan m.fl.
- NorgesFrukt ICA
- Hveem HOFF
- COOP Medlemmene
- GRO Industrier BAMA 75% og Gartnerhallen 25%
- BAMA Industrier
- Gartnerhallen Eies av 1600 produsenter herav 600
potetprodusenter

Eierforhold – aktuelle eiendommer

<u>Eier</u>	<u>Eierandel</u>	<u>Eiendom</u>
HOFF	100%	Hveem (HOFF)
Norges Vel	100%	Apelsvoll (Planteforsk)
Staten v/Kirkedep.	100%	Hoff Prestegård (Forpaktet av Hveem)
Felleskjøpet AL	100%	Bjørke (Graminor)
Landbruks- og Matdep.	100%	Staur
Planteforsk	100%	Kise (Planteforsk)
Landbruks- og Matdep.	100%	Møystad

Kommentar:

Planteforsk Apelsvoll vil med et nytt Norsk Potet Kompetanse AS ha behov for deler av jordbruksarealet som ligger under Hveem og Hoff Prestegård.

VEDLEGG 2

Tillegg – oversikt over aktører

Aktør/Område	Industripotet	Matpotet	Merknad
Hoff	X		
Gro Industrier (Produsentforening => GH)	X		
KiMs (Orkla) (Produsentforening)	X		
Maarud (Kraft) (Produsentforening)	X		
Sørlandschips	X		
BAMA		X	
COOP (Norgesgrønt)		X	
NorgesFrukt (NF Grønt)		X	
Gartnerhallen (GH)	X	X	Produsentforening

Andre aktører

- Matforsk
- Graminor
- LFR
- Landbruks- og Matdepartementet
- Norges Bondelag
- Produsentforeningene samles i GPS (Grøntprodusentenes samarbeidsråd)

VEDLEGG 3

Produksjon og forbruk av poteter i Norge år 2002 (ca.tall)

Totalt forbruk 320 000 ton

Matkonsum 150 000 ton

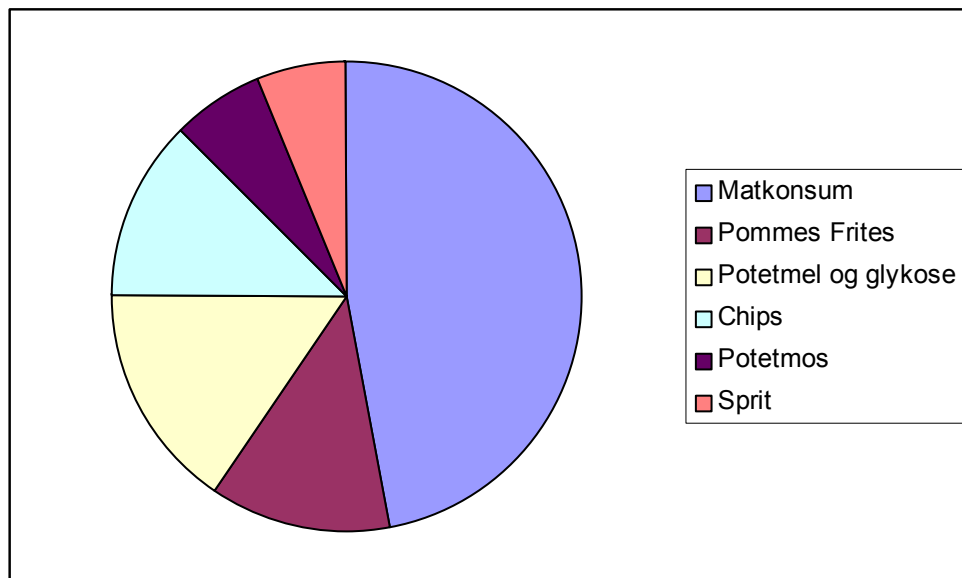
Pommes frites 40 000 ton

Potetmel og glykose 50 000 ton

Chips 40 000 ton

Potetmos 20 000 ton

Sprit 20 000 ton

VEDLEGG 4

"Vedtak:

Styret i Landbrukets forsøksringer (LFR) ser det som svært positivt at en ønsker å styrke konkurransekraften i norsk potetproduksjon.

For å skaffe ønsket kompetanse til potetprodusentene, mener vi at Bioforsk og LFR sammen kan bygge opp den etterspurte kompetansen ved å etablere et prosjekt.

Vi kan derfor ikke støtte modell 1 i rapporten.

Vi kan støtte modell 2 forutsatt at den organiseres som et prosjekt med styringsgruppe og prosjektmedarbeidere med Bioforsk og LFR som likeverdige parter. Dette vil også være i samsvar med intensjonene i utredningen om samarbeidet mellom Bioforsk og LFR."

Stiftelsen Østfoldforskning

Stiftelsen Østfoldforskning
Gamle Beddingsvei 2, 1671 Kråkerøy
Boks 276
1601 Fredrikstad
Telefon 69 35 11 00
Telefax 69 34 24 94
E-post: firmapost@sto.no

Stiftelsen Østfoldforskning er et regionalt senter for
forskning, utvikling og
kompetanseformidling innenfor forebyggende
miljøvern, innovasjon og næringsutvikling.